

Det foreliggende lovforslag danner grundlaget for Justitsministeriets gennemførelse af handlingsplanens initiativer.

3. *Straffelovens voldsbestemmelser*

3.1. *Gældende ret*

Efter straffelovens § 244 straffes den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Straffebestemmelsen retter sig imod fysiske krænkelse af ikke helt bagatelagtig karakter. Derimod er påvirkninger af psyken eller krænkelse af offerets mere ideelt prægede interesser, f.eks. blufærdigheden, æren eller moralen, ikke omfattet.

Straffeloven indeholder i § 245 en bestemmelse om kvalificeret vold, hvorefter maksimumstraffen i disse tilfælde forhøjes til 4 års fængsel. § 245, stk. 1, omfatter den vold, der efter sin beskaffenhed må betegnes som særlig rå, brutal eller farlig, eller som har karakter af mishandling. Efter § 245, stk. 2, straffes den, der uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde forsætligt tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred. Ikke kun den fysiske, men også den psykiske helbredstilstand er omfattet.

Hvis et voldeligt overfald, omfattet af § 245, har været af en så grov beskaffenhed eller har haft så alvorlige følger, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 8 år, jf. straffelovens § 246.

Efter straffelovens § 247 kan straffen for overtrædelse af §§ 244 og 245 forhøjes med indtil det halve - dvs. at strafmaksimum i den anvendelige bestemmelse forhøjes med 50% - for personer, der tidligere er idømt frihedsstraf for forsætligt legemsangreb eller for en forbrydelse, der har været forbundet med udøvelse af forsætlig vold.

I nogle tilfælde kan der optræde forsætlig voldsudøvelse som led i andre - mere alvorlige - forbrydelser, f.eks. manddrab efter straffelovens § 237, vold mod offentlig myndighed efter § 119 og § 120, voldtægt efter straffelovens § 216, røveri efter straffelovens § 288 m.v. Straffen for voldsudøvelsen absorberes her normalt af straffen for hovedforbrydelsen.

Også uagtsom voldsudøvelse af en vis grovhed kan straffes, jf. straffelovens § 249. Efter denne bestemmelse straffes den, der uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 år. På tilsvarende måde straffes efter straffelovens § 241 uagtsomt manddrab.

Straffelovens voldsbestemmelser blev revideret ved lov nr. 272 af 3. maj 1989, som trådte i kraft den

1. juli 1989. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår bl.a., at et af formålene med lovændringen var at gennemføre en forenkling af voldsbestemmelserne ved at give afkald på den hidtidigt anvendte - meget detaljerede - opregning af de omstændigheder, der kan kendetegne en voldsforbrydelse som mere eller mindre grov eller strafværdig. Forenklingen byggede på det principielle synspunkt, at lovens beskrivelse af strafbar vold burde lægge mest mulig vægt på selve voldens beskaffenhed, og at strafferammerne for vold af forskellig grovhed og karakter skulle fastsættes på en sådan måde, at der inden for hver kategori var plads til de strafskærpelser, som kvalificerede omstændigheder - f.eks. uagtsomme skadevirkninger, offerets sagesløshed m.v. - kunne begrunde i det enkelte tilfælde. Endvidere fremgår det af lovforslagets bemærkninger, at lovændringen tillige havde til formål at signalere en større nuancering i strafudmålingen, således at straffene i de grovere tilfælde inden for normalområdet skærpedes. Som grove tilfælde inden for normalområdet nævntes bl.a. tilfælde, hvor gerningsmanden overfalder sagesløse personer med knytnæveslag eller spark eventuelt med skade til følge.

Udmålingspraksis har efter lovændringen været genstand for undersøgelse hos rigsadvokaten. Rigsadvokaten fremkom i juli 1991 med en redegørelse om udviklingen i udmålingspraksis i voldssager inden for normalområdet. I redegørelsen angives som rigsadvokatens vurdering, at der ikke er belæg for at antage, at der siden lovændringen er sket en generel skærpelse af strafniveaet.

Rigsadvokaten har den 29. oktober 1992 afgivet en opfølgende redegørelse om strafudmålingen i volds-sager. Denne undersøgelse vedrører ankedomme om vold afsagt i første halvdel af 1992. Rigsadvokaten anfører i sin konklusion, at sagerne er præget af så mange individuelle elementer (højest forskellige voldstyper og gerningsmandstyper), at det er vanskeligt at uddrage mere præcise retningslinier for strafudmålingen, endsigte afgøre, om der over tid er sket en ændring af strafniveauet. Dette gælder også med hensyn til valget mellem betinget straf - herunder betinget dom med vilkår om samfundstjeneste - og ubetinget straf. Samtlige statsadvokater har været hørt i forbindelse med rigsadvokatens undersøgelse. Heller ingen af statsadvokaterne har kunnet konstatere en mærkbar ændring i strafniveauet.

3.2. *Justitsministeriets overvejelser*

3.2.1. *Strafforhøjelse i gentagelsestilfælde*

Som et led i den ovennævnte, mangespektrede indsats mod voldskriminaliteten er det efter Justits-